

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

The Daughters of Yavesh Gilad and Shiloh

1. שופטים כ-כא

" לה ויגף יהוה את-בנימין, לפני ישראל, וישחיתו בני ישראל בבנימין ביום ההוא, עשרים וקמשה אלף ומאה איש... מז ויפנו ויגסו המדברה, אל-סלע הרמון, שש מאות, איש; וישבו בסלע רמון, ארבעה חדשים... א ואיש ישראל, נשבע במצפה לאמר: איש ממנו, לא-יתן בתו לבנימין לאשה. ב ויבא העם, בית-אל, וישבו שם עד-הערב, לפני האלהים; וישאו קולם, ויבכו בכי גדול. ג ויאמרו--למה יהוה אלהי ישראל, היתה זאת בישראל: להפקד היום מישראל, שבט אחד. ד ויהי, ממחרת, וישכימו העם, ויבנו-שם מזבח; ויעלו עלות, ושלמים. ה ויאמרו, בני ישראל, מי אשר לא-עלה בקהל מכל-שבטי ישראל, אל-יהוה: כי השבועה הגדולה היתה, לאשר לא-עלה אל-יהוה המצפה לאמר--מות ימות. ו וינחמו בני ישראל, אל-בנימין אחיו; ויאמרו, נגדע היום שבט אחד מישראל. ז מה-נעשה להם לנותרים, לנשים; וננחנו נשבענו ביהוה, לבלתי תת-להם מבנותינו לנשים. ח ויאמרו--מי אחד משבטי ישראל, אשר לא-עלה אל-יהוה המצפה; והנה לא בא-איש אל-המחנה, מיביש גלעד--אל-הקהל. ט ויתפקד, העם; והנה אין-שם איש, מיושבי יבש גלעד. י וישלחו-שם העדה, שנים-עשר אלף איש--מבני החיל; ויצאו אותם לאמר, לכו והפיתם את-יושבי יבש גלעד לפי-חרב, והנשים, והטף. יא וזה הדבר, אשר תעשו: כל-זכר, וכל-אשה ידעת משכב-זכר--תחרימו. יב וימצאו מיושבי יבש גלעד, ארבע מאות נערה בתולה, אשר לא-ידעה איש, למשכב זכר; ויבאו אותם אל-המחנה שלה, אשר בארץ כנען. יג וישלחו, כל-העדה, וידברו אל-בני בנימין, אשר בסלע רמון; ויקראו להם, שלום. יד וישב בנימין, בעת ההיא, ויתנו להם הנשים, אשר חיו מגנשי יבש גלעד; ולא-מצאו להם, בן. טו והעם נחם, לבנימין: כי-עשה יהוה פרץ, בשבטי ישראל.

the LORD routed the Benjaminites before Israel. That day the Israelites slew 25,100 men of Benjamin, all of them fighting men... But 600 men turned and fled to the wilderness, to the Rock of Rimmon; they remained at the Rock of Rimmon four months... Now the men of Israel had taken an oath at Mizpah: "None of us will give his daughter in marriage to a Benjaminite." 2 The people came to Bethel and sat there before God until evening. They wailed and wept bitterly, 3 and they said, "O LORD God of Israel, why has this happened in Israel, that one tribe must now be missing from Israel?" 4 Early the next day, the people built an altar there, and they brought burnt offerings and offerings of well-being. 5 The Israelites asked, "Is there anyone from all the tribes of Israel who failed to come up to the assembly before the LORD?" For a solemn oath had been taken concerning anyone who did not go up to the LORD at Mizpah: "He shall be put to death." 6 The Israelites now relented toward their kinsmen the Benjaminites, and they said, "This day one tribe has been cut off from Israel! 7 What can we do to provide wives for those who are left, seeing that we have sworn by the LORD not to give any of our daughters to them in marriage?" 8 They inquired, "Is there anyone from the tribes of Israel who did not go up to the LORD at Mizpah?" Now no one from Jabesh-gilead had come to the camp, to the assembly. 9 For, when the roll of the troops was taken, not one of the inhabitants of Jabesh-gilead was present. 10 So the assemblage dispatched 12,000 of the warriors, instructing them as follows: "Go and put the inhabitants of Jabesh-gilead to the sword, women and children included. 11 This is what you are to do: Proscribe every man, and every woman who has known a man carnally." 12 They found among the inhabitants of Jabesh-gilead 400 maidens who had not known a man carnally; and they brought them to the camp at Shiloh, which is in the land of Canaan. 13 Then the whole community sent word to the Benjaminites who were at the Rock of Rimmon, and offered them terms of peace. 14 Thereupon the Benjaminites returned, and they gave them the girls who had been spared from the women of Jabesh-gilead. But there were not enough of them. 15 Now the people had relented toward Benjamin, for the LORD had made a breach in the tribes of Israel.

2. שמואל א יא

" א ויעל, נחש העמוני, ויחן, על-יבש גלעד; ויאמרו כל-אנשי יבש, אל-נחש, כרת-לנו ברית, ונעבדך. ב ויאמר אליהם, נחש העמוני, בזאת אקרת לכם, בנקור לכם כל-עין ימין; ושמתיה חרפה, על-כל-ישראל. ג ויאמרו אליו זקני יבש, הרף לנו שבעת ימים, ונשלחה מלאכים, בכל גבול ישראל; ואם-אין מושיע אתנו, ונצאנו אליה. ד ויבאו המלאכים גבעת שאול, וידברו הדברים באזני העם; וישאו כל-העם את-קולם, ויבכו. ה והנה שאול, בא אסרי הבקר מן-השדה, ויאמר שאול, מה-לעם כי יבכו; ויספרו-לו--את-דברי, אנשי

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

יְבִישׁ ו. וַתִּצְלַח רוּחַ-אֱלֹהִים עַל-שְׂאוּל, בְּשִׁמְעוֹ (קְשָׁמְעוּ) אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה; וַיַּחַר אַפּוֹ, מְאֹד. ז. וַיִּקַּח צֶמֶד בֶּקָר וַיַּנְתְּחֶהוּ, וַיִּשְׁלַח בְּכָל-גְּבוּל יִשְׂרָאֵל בְּיַד הַמַּלְאָכִים לֵאמֹר, אֲשֶׁר אֵינְנוּ יָצָא אִסְרֵי שְׂאוּל וְאַחֵר שְׂמוּאֵל, כֹּה יַעֲשֶׂה לְבַקְרוֹ; וַיִּפֹּל פָּחַד-יְהוָה עַל-הָעָם, וַיֵּצְאוּ כְּאִישׁ אֶחָד. ח. וַיִּפְקְדוּם, בְּבָזְקָם; וַיְהִיו בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף, וְאִישׁ יְהוּדָה שְׁלֹשִׁים אֶלֶף. ט. וַיֹּאמְרוּ לַמַּלְאָכִים הַבָּאִים, כֹּה תֹאמְרוּן לְאִישׁ יְבִישׁ גִּלְעָד, מִחֵר תְּהִי־לָכֶם תְּשׁוּעָה, בַּחֵם (כַּחֵם) הַשְּׂמֶשׁ; וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים, וַיִּגִּידוּ לְאִנְשֵׁי יְבִישׁ-וַיִּשְׁמְחוּ. י. וַיֹּאמְרוּ אֲנָשֵׁי יְבִישׁ, מִחֵר יֵצֵא אֲלֵיכֶם; וְעֲשִׂיתֶם לָנוּ, כְּכֹל-הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם יָא וַיְהִי מִמְּחֶרֶת, וַיִּשָּׂם שְׂאוּל אֶת-הָעָם שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים, וַיָּבֹאוּ בְּתוֹךְ-הַמַּחֲנֶה בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר, וַיָּכּוּ אֶת-עַמּוּן עַד-חַם הַיּוֹם; וַיְהִי הַנֶּשְׂאָרִים וַיִּפְצוּ, וְלֹא נִשְׁאַרוּ-בָּם שְׁנַיִם יָחַד. יב. וַיֹּאמֶר הָעָם, אֶל-שְׂמוּאֵל, מִי הָאִמֵּר, שְׂאוּל יִמְלֶךְ עָלֵינוּ: תָּנוּ הָאֲנָשִׁים, וְהַגִּיתֶם. יג. וַיֹּאמֶר שְׂאוּל, לֹא-יִמַּת אִישׁ בַּיּוֹם הַזֶּה: כִּי הַיּוֹם עָשָׂה-יְהוָה תְּשׁוּעָה, בְּיִשְׂרָאֵל. יד. וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֶל-הָעָם, לִכּוּ וְנִלְכְּהוּ הַגִּלְגָּל; וְהִנְחַדְשׁ שָׁם, הַמְּלוּכָה. טו. וַיִּלְכוּ כָל-הָעָם הַגִּלְגָּל, וַיִּמְלְכוּ שָׁם אֶת-שְׂאוּל לִפְנֵי יְהוָה בְּגִלְגָּל, וַיִּזְבְּחוּ-שָׁם זִבְחִים שְׁלָמִים, לִפְנֵי יְהוָה; וַיִּשְׁמַח שָׁם שְׂאוּל וְכָל-אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל, עַד-מְאֹד.

Nahash the Ammonite marched up and besieged Jabesh-gilead. All the men of Jabesh-gilead said to Nahash, "Make a pact with us, and we will serve you." 2 But Nahash the Ammonite answered them, "I will make a pact with you on this condition, that everyone's right eye be gouged out; I will make this a humiliation for all Israel." 3 The elders of Jabesh said to him, "Give us seven days' respite, so that we may send messengers throughout the territory of Israel; if no one comes to our aid, we will surrender to you." 4 When the messengers came to Gibeath of Saul and gave this report in the hearing of the people, all the people broke into weeping. 5 Saul was just coming from the field driving the cattle; and Saul asked, "Why are the people crying?" And they told him about the situation of the men of Jabesh. 6 When he heard these things, the spirit of God gripped Saul and his anger blazed up. 7 He took a yoke of oxen and cut them into pieces, which he sent by messengers throughout the territory of Israel, with the warning, "Thus shall be done to the cattle of anyone who does not follow Saul and Samuel into battle!" Terror from the LORD fell upon the people, and they came out as one man. 8 [Saul] mustered them in Bezek, and the Israelites numbered 300,000, the men of Judah 30,000. 9 The messengers who had come were told, "Thus shall you speak to the men of Jabesh-gilead: Tomorrow, when the sun grows hot, you shall be saved." When the messengers came and told this to the men of Jabesh-gilead, they rejoiced. 10 The men of Jabesh then told [the Ammonites], "Tomorrow we will surrender to you, and you can do to us whatever you please." 11 The next day, Saul divided the troops into three columns; at the morning watch they entered the camp and struck down the Ammonites until the day grew hot. The survivors scattered; no two were left together. 12 The people then said to Samuel, "Who was it said, 'Shall Saul be king over us?' Hand the men over and we will put them to death!" 13 But Saul replied, "No man shall be put to death this day! For this day the LORD has brought victory to Israel." 14 Samuel said to the people, "Come, let us go to Gilgal and there inaugurate the monarchy." 15 So all the people went to Gilgal, and there at Gilgal they declared Saul king before the LORD. They offered sacrifices of well-being there before the LORD; and Saul and all the men of Israel held a great celebration there.

3. שמואל א ל"א

" א וּפְלִשְׁתִּים, נִלְחָמִים בְּיִשְׂרָאֵל; וַיָּגִסוּ אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים, וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים, בְּהַר הַגִּלְבָּעַ. ב. וַיִּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים, אֶת-שְׂאוּל וְאֶת-בָּנָיו; וַיָּכּוּ פְלִשְׁתִּים, אֶת-יְהוֹנָתָן וְאֶת-אֲבִינֶדָב וְאֶת-מִלְכִישִׁיעַ-בְּנֵי שְׂאוּל. ג. וַתִּכְבַּד הַמַּלְחָמָה אֶל-שְׂאוּל, וַיִּמְצְאוּהוּ הַמּוֹרִים אֲנָשִׁים בְּקֶשֶׁת; וַיַּחַד מְאֹד, מִהַמּוֹרִים. ד. וַיֹּאמֶר שְׂאוּל לְנִשְׂאָ כָלִיו שְׁלַח חַרְבְּךָ וְדַקְרָנִי בָּהּ, כֹּה-יָבֹאוּ הָעֲרָלִים הָאֵלֶּה וְדַקְרָנִי וְהִתְעַלְלֶה-בִּי, וְלֹא אָבִה נִשְׂאָ כָלִיו, כִּי יֵרָא מְאֹד; וַיִּקַּח שְׂאוּל אֶת-הַחֶרֶב, וַיִּפֹּל עָלֶיהָ. ה. וַיֵּרָא נִשְׂאָ-כָלִיו, כִּי מֵת שְׂאוּל; וַיִּפֹּל גַּם-הוּא עַל-חַרְבּוֹ, וַיָּמָת עִמּוֹ. ו. וַיָּמָת שְׂאוּל וְשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו וְנִשְׂאָ כָלִיו גַּם כָּל-אֲנָשָׁיו, בַּיּוֹם הַהוּא--יָחַד. ז. וַיֵּרָאוּ אֲנָשֵׁי-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-בְּעֵבֶר הָעֵמֶק וְאֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, כִּי-גִסוּ אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל, וְכִי-מָתוּ, שְׂאוּל וּבָנָיו; וַיַּעֲזְבוּ אֶת-הָעֲרָרִים, וַיָּגִסוּ, וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים, וַיִּשְׁבּוּ בָהֶן. ח. וַיְהִי, מִמְּחֶרֶת, וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים, לִפְשֵׁט אֶת-הַחֲלָלִים; וַיִּמְצְאוּ אֶת-שְׂאוּל וְאֶת-שְׁלֹשֶׁת בָּנָיו, נִפְלִים בְּהַר הַגִּלְבָּעַ. ט. וַיִּכְרְתוּ, אֶת-רֵאשׁוֹ, וַיִּפְשְׁטוּ, אֶת-כְּלָיו; וַיִּשְׁלְחוּ בְּאֶרֶץ-פְּלִשְׁתִּים סָבִיב, לְבִשָׂר בַּיִת עֲצֻבֵיהֶם--וְאֶת-הָעָם. י. וַיִּשְׁיִמוּ, אֶת-כְּלָיו, בַּיִת, עֲשֵׂתְרוֹת; וְאֶת-גִּוְיָתוֹ, תִּקְעוּ, בְּחֹמֹת, בַּיִת שֵׁן. יא. וַיִּשְׁמְעוּ אֱלֹהֵי, יִשְׂרָאֵל יְבִישׁ גִּלְעָד, אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה פְלִשְׁתִּים, לְשְׂאוּל. יב. וַיִּקְוֹמוּ כָל-אִישׁ חֵיל, וַיִּלְכוּ כָל-הַלַּיְלָה, וַיִּקְחוּ אֶת-גִּוְיָת שְׂאוּל וְאֶת גִּוְיָת בָּנָיו, מִחֹמֶת בַּיִת שֵׁן; וַיָּבֹאוּ יְבִישָׁה, וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם שָׁם. יג. וַיִּקְחוּ, אֶת-עֲצֻמֹתֵיהֶם, וַיִּקְבְּרוּ תַחַת-הָאֲשֵׁל, בְּיָבִישָׁה; וַיֵּצְאוּ, שְׂבָעַת יָמִים.

The Philistines attacked Israel, and the men of Israel fled before the Philistines and [many] fell on Mount Gilboa.

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

2 The Philistines pursued Saul and his sons, and the Philistines struck down Jonathan, Abinadab, and Malchishua, sons of Saul. 3 The battle raged around Saul, and some of the archers hit him, and he was severely wounded by the archers. 4 Saul said to his arms-bearer, "Draw your sword and run me through, so that the uncircumcised may not run me through and make sport of me." But his arms-bearer, in his great awe, refused; whereupon Saul grasped the sword and fell upon it. 5 When his arms-bearer saw that Saul was dead, he too fell on his sword and died with him. 6 Thus Saul and his three sons and his arms-bearer, as well as all his men, died together on that day. 7 And when the men of Israel on the other side of the valley and on the other side of the Jordan saw that the men of Israel had fled and that Saul and his sons were dead, they abandoned the towns and fled; the Philistines then came and occupied them. 8 The next day the Philistines came to strip the slain, and they found Saul and his three sons lying on Mount Gilboa. 9 They cut off his head and stripped him of his armor, and they sent them throughout the land of the Philistines, to spread the news in the temples of their idols and among the people. 10 They placed his armor in the temple of Ashtaroath, and they impaled his body on the wall of Beth-shan. 11 When the inhabitants of Jabesh-gilead heard about it—what the Philistines had done to Saul— 12 all their stalwart men set out and marched all night; they removed the bodies of Saul and his sons from the wall of Beth-shan and came to Jabesh and burned them there. 13 Then they took the bones and buried them under the tamarisk tree in Jabesh, and they fasted for seven days.

4. שמואל ב ב

" ה וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים, אֶל-אֲנָשֵׁי יְבִישׁ גִּלְעָד; וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, בְּרָכִים אַתֶּם לַיהוָה, אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם הַחֶסֶד הַזֶּה עִם-אֲדֹנֵיכֶם עִם-שָׂאֹל, וַתִּקְבְּרוּ אֹתוֹ. ו. וְעַתָּה, יַעַשׂ-יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד וְרַחֲמִים, וְגַם אֲנֹכִי, אַעֲשֶׂה אִתְּכֶם הַטּוֹבָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם, הַדָּבָר הַזֶּה. ז. וְעַתָּה תִּחַזְקֶנָּה יְדֵיכֶם, וְהָיוּ לְבָנֵי-חַיִל--כִּי-מֵת, אֲדֹנֵיכֶם שָׂאֹל; וְגַם-אֹתִי, מִשְׁחֹו בֵּית-יְהוּדָה לְמֶלֶךְ--עָלֵיהֶם. "

So David sent messengers to the men of Jabesh-gilead and said to them, "May you be blessed of the LORD because you performed this act of faithfulness to your lord Saul and buried him. 6 May the LORD in turn show you true faithfulness; and I too will reward you generously because you performed this act. 7 Now take courage and be brave men; for your lord Saul is dead and the House of Judah have already anointed me king over them."

5. רלב"ג שופטים כא, כד

" שהיו כולם מורדים בה' בחזקת ידי חטאים "

6. שופטים כא

" טז וַיֹּאמְרוּ זָקְנֵי הָעֵדָה, מֵה-נַעֲשֶׂה לַנְּשִׂימַי: כִּי-נִשְׁמְדָה מִבְּנֵימִן, אִשָּׁה. יז. וַיֹּאמְרוּ, יִרְשַׁת פְּלִיטָה לְבְנֵימִן; וְלֹא-יִמָּחַ שִׁבְט, מִיִּשְׂרָאֵל. יח. וְאֲנָחְנוּ, לֹא נִכַּל לַתֵּת-לָהֶם נְשִׂימַי--מִבְּנוֹתֵינוּ: כִּי-נִשְׁבַּעוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, לֵאמֹר, אַרְוֹר, נִתֵּן אִשָּׁה לְבְנֵימִן. יט. וַיֹּאמְרוּ הַזֶּה חַג-יְהוָה בְּשָׁלוֹ מִיָּמִים יָמִימָה, אֲשֶׁר מִצְּפוֹנָה לְבֵית-אֵל מִזְרַחַה הַשָּׁמֶשׁ, לְמִסְלָה, הָעֵלָה מִבֵּית-אֵל שְׁכֵמָה--וּמִנְגַב, לְלָבוֹנָה. כ. וַיֵּצֵאוּ (וַיֵּצְאוּ), אֶת-בְּנֵי בְנֵימִן לֵאמֹר: לָכוּ, וְאַרְבַּתֶּם בְּכָרְמִים. כא. וַרְאִיתֶם, וְהָיָה אִם-יֵצְאוּ בָנוֹת-שִׁילֹו לְחֹל בְּמַחְלוֹת, וַיִּצְאֶתֶם מִן-הַכָּרְמִים, וְחִטְפַּתֶּם לָכֶם אִישׁ אִשְׁתּוֹ מִבְּנוֹת שִׁילֹו; וְהִלַּכְתֶּם, אַרְץ בְּנֵימִן. כב. וְהָיָה כִּי-יָבֹאוּ אֲבוֹתֶם אוֹ אַחֵיהֶם רָחוֹב (לְרִיב) אֲלֵינוּ, וְאָמְרָנוּ אֲלֵיהֶם חָנוּנוּ אוֹתָם--כִּי לֹא לָקַחְנוּ אִישׁ אִשְׁתּוֹ, בְּמַחְלָמָה: כִּי לֹא אַתֶּם נִתַּתֶּם לָהֶם, כְּעַת תִּאֲשָׁמוּ. כג. וַיַּעֲשׂוּ-כֵן, בְּנֵי בְנֵימִן, וַיִּשְׂאוּ נְשִׂימַי לְמִסְפָּרָם, מִן-הַמַּחְלוֹת אֲשֶׁר גָּזְלוּ; וַיִּלְכוּ, וַיִּשׁוּבוּ אֶל-נַחְלָתָם, וַיָּבִנוּ אֶת-הָעָרִים, וַיִּשְׁבוּ בָהֶם. כד. וַיִּתְּהִלְכוּ מִשָּׁם בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּעֵת הַהִיא, אִישׁ לְשִׁבְטוֹ וּלְמִשְׁפַּחְתּוֹ; וַיֵּצְאוּ מִשָּׁם, אִישׁ לְנַחְלָתוֹ. כה. בְּיָמֵים הָהֵם, אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל: אִישׁ הִיָּשֵׁר בְּעֵינָיו, יַעֲשֶׂה. "

16 So the elders of the community asked, "What can we do about wives for those who are left, since the women of Benjamin have been killed off?" 17 For they said, "There must be a saving remnant for Benjamin, that a tribe may not be blotted out of Israel; 18 yet we cannot give them any of our daughters as wives," since the Israelites had taken an oath: "Cursed be anyone who gives a wife to Benjamin!" 19 They said, "The annual feast of the LORD is now being held at Shiloh." (It lies north of Bethel, east of the highway that runs from Bethel to Shechem, and south of Lebonah.) 20 So they instructed the Benjaminites as follows: "Go and lie in wait in the vineyards. 21 As soon as you see the girls of Shiloh coming out to join in the dances, come out from the vineyards; let each of you seize a wife from among the girls of

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

Shiloh, and be off for the land of Benjamin. 22 And if their fathers or brothers come to us to complain, we shall say to them, 'Be generous to them for our sake! We could not provide any of them with a wife on account of the war, and you would have incurred guilt if you yourselves had given them [wives].'" 23 The Benjaminites did so. They took to wife, from the dancers whom they carried off, as many as they themselves numbered. Then they went back to their own territory, and rebuilt their towns and settled in them. 24 Thereupon the Israelites dispersed, each to his own tribe and clan; everyone departed for his own territory. 25 In those days there was no king in Israel; everyone did as he pleased.

7. תענית ל, ב

"א"ר שמעון ב"ג לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיוה"כ: בשלמא יום הכפורים משום דאית ביה סליחה ומחילה יום שניתנו בו לוחות האחרונות

§ The mishna taught that Rabban Shimon ben Gamliel said: There were no days as happy for the Jewish people as the fifteenth of Av and as Yom Kippur. The Gemara asks: Granted, Yom Kippur is a day of joy because it has the elements of pardon and forgiveness, and moreover, it is the day on which the last pair of tablets were given.

אלא ט"ו באב מאי היא אמר רב יהודה אמר שמואל יום שהותרו שבטים לבוא זה בזה

However, what is the special joy of the fifteenth of Av? Rav Yehuda said that Shmuel said: This was the day on which the members of different tribes were permitted to enter one another's tribe, by intermarriage. (It was initially prohibited to intermarry between tribes, so as to keep each plot of land within the portion of the tribe that originally inherited it. This halakha was instituted by the Torah in the wake of a complaint by the relatives of the daughters of Zelophehad, who were worried that if these women married men from other tribes, the inheritance of Zelophehad would be lost from his tribe)

מאי דרוש (במדבר לו, ו) זה הדבר אשר צוה ה' לבנות צלפחד וגו' דבר זה לא יהא נוהג אלא בדור זה

What did they expound, in support of their conclusion that this halakha was no longer in effect? The verse states: "This is the matter that the Lord has commanded concerning the daughters of Zelophehad, saying: Let them marry whom they think best; only into the family of the tribe of their father shall they marry". (They derived from the verse that this matter shall be practiced only in this generation, when Eretz Yisrael was divided among the tribes, but afterward members of different tribes were permitted to marry. On the day this barrier separating the tribes was removed, the Sages established a permanent day of rejoicing.)

אמר רב יוסף אמר רב נחמן יום שהותר שבט בנימן לבוא בקהל שנאמר (שופטים כא, א) ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו לא יתן בתו לבנימן לאשה מאי דרוש אמר רב ממנו ולא מבנינו

Rav Yosef said that Rav Nahman said: The fifteenth of Av was the day on which the tribe of Benjamin was permitted to enter the congregation of the Jewish people. (After the tragic incident at Gibeah, for which the tribe of Benjamin was blamed, the other tribes ostracized them. They took an oath to prohibit themselves from marrying a member of the tribe of Benjamin,) as it is stated: "And the men of Israel had sworn in Mizpah, saying: None of us shall give his daughter to Benjamin as a wife" (Judges 21:1). The Gemara asks: What did they expound that enabled them to dissolve this oath? Rav said: They understood the verse literally, as it states: "None of us," and not: None of our children, (i.e., the oath applied only to the generation that took the oath, not their descendants.)

אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן יום שכלו בו מתי מדבר דאמר מר עד שלא כלו מתי מדבר לא היה דבור עם משה שנאמר (דברים ב, טז) ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות וידבר ה' אלי. אלי היה הדבור

Rabba bar bar Hana said that Rabbi Yohanan said: The fifteenth of Av was the day on which the deaths of the Jews in the wilderness ceased. The entire generation that had left Egypt had passed away, as the Master said: After the sin of the

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

spies, on account of which the Jews of that generation were sentenced to die in the wilderness, as long as the death of the Jews in the wilderness had not ceased, God's speech did not come to Moses, as it is stated: "And it came to pass, when all the men of war were consumed and dead from among the people, that the Lord spoke to me, saying" (Deuteronomy 2:16-17). (This indicates that only then, after the last member of that generation had died, was God's speech delivered to me, i.e., Moses, but not beforehand. When the Jews realized that the decree that God would not speak to Moses had been lifted, they established that day as a permanent day of rejoicing.)

רש"י תענית ל, ב

"דתניא כל ארבעים שנה שהיו במדבר, בכל ערב תשעה באב היה הכרוז יוצא ואומר צאו לחפור, והיה כל אחד ואחד יוצא וחופר לו קבר, וישן בו, שמא ימות קודם שיחפור, ולמחר הכרוז יוצא וקורא: יבדלו חיים מן המתים, וכל שהיה בו נפש חיים היה עומד ויוצא, וכל שנה היו עושין כן, ובשנת ארבעים שנה עשו, ולמחר עמדו כולן חיים, וכיון שראו כך תמהו ואמרו שמא טעינו בחשבון החדש חזרו ושכבו בקבריהן בלילות עד ליל חמשה עשר, וכיון שראו שנתמלאה הלבנה בחמשה עשר, ולא מת אחד מהם, ידעו שחשבון חדש מכוון, וכבר ארבעים שנה של גזרה נשלמו, קבעו אותו הדור לאותו היום יום טוב".

עולא אמר יום שביטל הושע בן אלה פרוסדיות שהושיב ירבעם בן נבט על הדרכים שלא יעלו ישראל לרגל ואמר לאיזה שירצו יעלו
Ulla said: The fifteenth of Av was the day on which King Hoshea, son of Ela, canceled the guards that Jeroboam, son of Nevat, placed on the roads so that the Jews would not ascend to Jerusalem for the pilgrim Festival. And Hoshea, son of Ela, said that they may ascend to wherever they wish, i.e., they may go to Jerusalem, Bethel, or Dan.

רב מתנה אמר יום שנתנו הרוגי ביתר לקבורה ואמר רב מתנה אותו יום שנתנו הרוגי ביתר לקבורה תקנו ביבנה הטוב והמטיב הטוב
שלא הסריחו והמטיב שנתנו לקבורה

Rav Mattana said: There was an additional salvation on this day, as it was the day that the slain of Beitar were brought to burial, several years after the battle at Beitar. And Rav Mattana said: On the same day that the slain of Beitar were brought to burial, they instituted the blessing: Who is good and does good, at Yavne. Who is good, thanking God that the corpses did not decompose while awaiting burial, and does good, thanking God that they were ultimately brought to burial.

רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו יום שפסקו מלכרות עצים למערכה (תניא) רבי אליעזר הגדול אומר מחמשה עשר באב ואילך תש
כחה של חמה ולא היו כורתין עצים למערכה לפי שאינן יבשין

It is Rabba and Rav Yosef who both say: The fifteenth of Av was the day on which they stopped chopping down trees for the arrangement of wood that burned on the altar, as it is taught in a baraita that Rabbi Eliezer the Great says: From the fifteenth of Av onward, the strength of the sun grows weaker, and from this date they would not cut additional wood for the arrangement, as they would not be properly dry, and they would therefore be unfit for use in the Temple.

אמר רב מנשיא וקרו ליה יום תבר מגל מכאן ואילך דמוסיף יוסיף ודלא מוסיף (יאסף)

Rav Menashya said: And they called the fifteenth of Av the day of the breaking of the scythe, as from this date onward no more trees were cut down, and therefore it was a celebration for the trees.

8. מסכת ראש השנה פרק א משנה א

" ארבעה ראשי שנים הם: באחד בניסן, ראש השנה למלכים ולרגלים. באחד באלול, ראש השנה למעשר בהמה; רבי אלעזר ורבי שמעון אומרין, באחד בתשרי. באחד בתשרי, ראש השנה לשנים לשמיטים וליובלות, ולנטיעה ולירקות. באחד בשבט, ראש השנה לאילן, כדברי בית שמאי; בית הלל אומרין, בחמישה עשר בו. "

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE with Chazan Arik Wollheim

9. משנה תענית ד, ח

" אמר רבן שמעון בן גמליאל, לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום הכיפורים, שבהן בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין, שלא לבייש את מי שאין לו...ובנות ירושלים יוצאות וחולות בכרמים. ומה היו אומרות? בחור, שא נא לג עיניך וראה, מה אתה בורר לך. אל תתן עיניך בנוי, תן עיניך במשפחה."

10. בבלי תענית לא, א

" שבהן בנות ירושלים כו': ת"ר בת מלך שואלת מבת כהן גדול בת כהן גדול מבת סגן ובת סגן מבת משוח מלחמה ובת משוח מלחמה מבת כהן הדיוט וכל ישראל שואלין זה מזה כדי שלא יתבייש את מי שאין לו:

§ The mishna taught: As on them the daughters of Jerusalem would go out in white clothes, and on the fifteenth of Av they would go out to the vineyards and dance. The Sages taught this tradition in greater detail: The daughter of the king borrows white garments from the daughter of the High Priest; the daughter of the High Priest borrows from the daughter of the deputy High Priest; the daughter of the deputy High Priest borrows from the daughter of the priest anointed for war, (i.e., the priest who would read verses of Torah and address the army as they prepared for battle;) the daughter of the priest anointed for war borrows from the daughter of a common priest; and all the Jewish people borrow from each other. Why would they all borrow garments? They did this so as not to embarrass one who did not have her own white garments.

בנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים תנא מי שאין לו אשה נפנה לשם:

The mishna also stated that the daughters of the Jewish people would go out and dance in the vineyards. A tanna taught: One who did not have a wife would turn to there to find one.

מיוחסות שבהן היו אומרות בחור וכו': תנו רבנן יפיפיות שבהן מה היו אומרות תנו עיניכם ליופי שאין האשה אלא ליופי מיוחסות שבהן מה היו אומרות תנו עיניכם למשפחה לפי שאין האשה אלא לבנים מכוערות שבהם מה היו אומרות קחו מקחכם לשום שמים ובלבד שתעטרונו בזהובים

It is taught that those women of distinguished lineage among them would say: Young man, please lift up your eyes and see what you choose for a wife. The Sages taught this practice in greater detail in a baraita: What would the beautiful women among them say? Set your eyes toward beauty, as a wife is only for her beauty. What would those of distinguished lineage among them say? Set your eyes toward family, as a wife is only for children, and the children of a wife from a distinguished family will inherit her lineage. What would the ugly ones among them say? Acquire your purchase for the sake of Heaven, provided that you adorn us with golden jewelry after our marriage to beautify us.

11. רד"ק שופטים כא, יט

"והנראה בעיני כי החג היה בשילה מימים ימימה ופירושו משנה לשנה ואמר בו התרגום מזמן לזמן ממועד למועד ואפשר כי מפסח לפסח היה זה או מסכות לסכות שהיה זמן שמחה או ביום הכפורים שהיו בנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים כדברי ר"ל "

12. ספר כלבו סימן סב

" ויש תמהין איך היה טוב המנהג הזה בעיני החכמי שיחטפו איש את אשתו וחס ושלום דומה כאלו היו בנות ישראל הפקר. ואין זה תמה כי יש לדעת שכל מי שידו מגעת להשיא בתו לא היה שולחה שם שאם היתה קטנה מה תועיל חטיפתו הרי אינה מקודשת בלתי דעת אביה ואם היתה נערה או בוגרת אם חושש לזה לא יניחנה לצאת ואם יתירנה לצאת יזהירנה שלא להתקדש אלא בהגון בה. והדבר ידוע שאינה מתקדשת אלא לדעתה. אבל המנהג בשביל הבנות שאין יד אביהן משגחת להשיאן. ואולי היו יושבות על שתלביי ראשן אם לא על ידי המנהג הזה."

13. מצודת דוד שופטים כא כב

" לריב אלינו. לעשות עמנו מריבה לעזור להם להוציא הנשים מתחת ידכם במשפט:"

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

14. רד"ק שופטים כא כב

" כלומר תנו אותם לנו במתנה כי לא לקחנו לבני בנימין הנותרים נשים במלחמה כי הכל הרגנו לפיכך אנו צריכים שיהיו להם נשים שלא ימחה השבט ואם תאמרו שתעברו על החרם שהחרמנו איש אשר יתן בתו לבנימין לא אתם נתתם להם שתאשמו בזה אלא הם לקחו אותם ואר"ל כי אחר כן התירו שבט בנימין לבא בקהל ולישא אשה משאר השבטים כי מצאו ההיתר בלשון החרם שהם נשבעו אמרו איש ממנו לא יתן בתו לבנימין ודרשו ממנו ולא מבנינו א"כ מהדורות הבאים אחריהם היו יכולין לישא נשים ועוד דרשו אילו היה עולה מן השבטים לא היה האלהים אומר ליעקב ומלכים מחלצין יצאו ולא אמר אלא מבנימין שלא נולד עדיין ואמרו כיון שעתיד לעמוד מלכים מבנימין ולא עמדו עדיין חייבין אנו לקרבן:"

15. מצודת דוד שופטים כא, כ

" ויצו. אל העם לא אמרו באיזה אופן ימצאו, כי פן יודע לאנשי שילה ויהיו נשמרים, אבל לבני בנימין אמרו האופן, וציוו לארוב בכרמי שילה: "

16. באור הלכה ס' שלט

" ודאי שהגברים היו עומדים מרחוק בזמן המחולות, ומדלא כתיב עם בחורים או נערים, משמע שהמה הבתולות לבד חוללו ולא עם בחורים"

17. ערוך השולחן אבן העזר, כב, ג

"ולמה לא צוו אותם שילכו במחולות? ...אלא וודאי דזהו איסור גמור הוא, ולא היו מניחים בנות שילה שיתערבו עמהם, ולכן ציוו להסתתר בכרמים"

18. ים של שלמה גיטין פרק א ס' יח (מהרש"ל)

"ומעתה לבי בוער כתנור על עם ה', שנקראו בשמם בחורי ה' עם הקודש, שהם שותים במיני זמר, וכמה עוונות בידם. העוון הראשון, מי התיר להם להיות במחול אחד עם הבתולות? ...ומאנשי בנימין אינו ראייה, כי שם לא נאמר שהיו בתוך המחול, אלא הכי כתב קרא: 'וְרֵאִיתֶם וְהִנֵּה אִם יֵצְאוּ בָנוֹת שִׁילוֹ לְחֹל בְּמַחְלוֹת וַיִּצְאֲתֶם מִן הַכְּרָמִים וְחִטְפְּתֶם'. והא דסוף תענית נמי, שהיו בנות יוצאות במחולות ביום הכיפורים ובט"ו באב, ואמרי 'בחור שא נא עיניך וראה' וכו', 'אל תתן עיניך ביופי' כו', לא נאמר שהיו הבחורים עמהם במחול, אלא שהיו עומדים ורואין אותו מרחוק, ואף זו היתה לשם שמים, שאם תכשר בעינו שישאנה, וגם מצוה לראותה מקודם"

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

19. ר"י שטיינהרט שו"ת זכרון יוסף ח' אורח חיים ס' יז

'כי בתחילת בואי לק"ק נידרענהיים במדינות עלזוס שהייתי אב"ד שם בשתי מדינות, נאמר לי במסיח לפי תומם, שמנהג הבחורים והנערים שם לשמוח ברגל בעשיית ריקודין ומחולות עם בתולות מחוללות במעשה הוללות, ותכף בערב יו"ט היה פקודתי ע"י השמש בי"ד בקנס עשרה רייכסטלר, חצי לשררה יר"ה וחצי לצדקה, לבלתי יעשו כן. ושלחו אלי שהם השיגו כבר רשיון מן השררה יר"ה ולא אוכל לבטל דבריו, יען כי ע"י זה ימכר בבית אושפיזא שמחוללין שם יין הרבה, אשר שייך להשררה מכל מידה ומידה שמוכר דבר קצוב. ושלחתי אליהם, כל הרוחות שבעולם לא יזיזו אותי ממקומי לבטל דברי, ואין השררה רשאית לבטל אותנו מן דת יהדות כי תודה לה' ברוך הוא הקיסר יר"ה ושאר מלכי ארץ אשר אנחנו חוסים בצילם נתנו לנו בכל מקומות מושב ישראל החיריות להקים מצוות תורתנו הקדושה, ולענוש הפוקרים והרוצה לבטל אפילו מצוה קלה. סוף דבר הלכו אל השררה והלשינו עלי, והשררה שם שלח אלי בכבוד גדול ללכת אליו, וכן עשיתי. ושאלני מדוע ככה עשיתי, ואמרתי לו מפני שהוא עון פלילי ונגד דת יהדות כמבואר בכמה מקומות בתלמוד שלנו ובפוסקים וספרי מוסר. ומפני שהיה בקי בעשרים וארבע אמרתי לו כתיב בספר שופטים סימן כא וַיֹּאמְרוּ הַגֵּה חַג כּו' וַיֵּצְאוּ בָנֹת שֵׁילוֹ לְחֹל בְּמַחְלוֹת כּו', ומדלא כתב עם בחורים או נערים משמע שהמה הבתולות לבד חללו יחד ולא עם בחורים, וכן כתיב בירמיה סימן לא אַז תִּשְׁמַח בְּתוֹלָה בְּמַחֹל וּבְחָרִים וְזִקְנִים יַחְדָּו וְלֹא כְּתִיב אַז תִּשְׁמַח בְּתוֹלָה עִם בְּחֹרִים בְּמַחֹל, וְכְתִיב זְכַרְיָה י"ב וְסַפְדָה כּו' וְנָשִׂיָהֶם לְבַד, וְזֶה נַעֲשֶׂה ק"ו בְּשַׁעַת שְׂמֵחָה וְרִקּוּד בְּהַסְתַּת הַיָּצוֹר הַרְעֵ לַעֲבִירָה בְּמַסְכַּת סוֹכָה רִישׁ דָּף נ"ב, וְלֹא לְחַנֵּם אִמְרָה אִיּוֹב ס' ל"א בְּרִית כְּרִיתִי לְעֵינַי וְמָה אֶתְבּוֹנֵן עַל בְּתוֹלָה, וְע"פ דַּתְנו אֲסוּר לְהַסְתַּכֵּל אֲפִילוּ בְּבִגְדֵי צַבְעוֹנִים שֶׁל אִשָּׁה וּמַכ"ש לְהַבִּיט בְּפָנֶיהָ הֵן בְּתוֹלָה וְהֵן נְשׂוּאָה. וְמֵהָאֵי טַעְמָא תַקְנּוּ הָאֲב"ד וְהַקְהָל יִשְׁמְרֵם צוּרֵם פַּה ק"ק פִּיּוּרְדָא וּבְק"ק מִיץ יֵגֵן עֲלֵיהֶם אֲלוּקִים, שֶׁלֹּא יַחֲלוּלּוּ הַבְּחֹרִים עִם הַבְּתוֹלוֹת כֻּלָּם אֲפִילוּ עַל הַחַתּוּנוֹת, וּבְקַנְסָה גְדוֹל לְהַעֲוֹבֵר עַל זֶה, וְכֵן הוּא עַד עַתָּה הַמְנַהֵג שֶׁם לְחֹלֵל הַבְּתוֹלוֹת יַחַד בְּמַקוֹם מִיּוּחָד וְכֵן הַבְּחֹרִים יִשְׁמְחוּ בְּפָנֶי עֲצָמָם בְּמַקוֹם מִיּוּחָד, וְח"ו לְעַרְבַּ בְּחֹרִים עִם בְּתוֹלוֹת. וְהַלּוּאֵי שִׁיעֲשׂוּ כֵן בְּכָל מַקוֹמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא שְׁקִישָׁה לְבַטֵּל מְנַהֵג עַל הַחַתּוּנוֹת, אֲמַנֵּם עַכ"פ בְּיוֹם טוֹב כִּבְרַת נַתְפֶּשֶׁט בְּרֹב מַקוֹמוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׂאִין שֶׁם פּוֹשְׁעִים וּפְרִיצִים לְאֲסוּר הַמַּחְלוֹת בְּיו"ט בְּקַנְסָה וְעוֹנֵשׁ גְּדוֹל, מְפָנִי שֶׁהוּא נֹגֵד דַּתְנוּ דַּת יִהוּדוֹת. וְהַשְּׂרָרָה הַנ"ל אֲמַר לִי קְאֻלוֹס, רָאָה כִּי דְבָרִיךָ טוֹבִים וְנִכּוּחִים, וּמ"מ רוֹצֵה לְכַתּוֹב לְשֵׁרָרָה אַחַת מְכִירָה וּמִיּוֹדְעָה דְק"ק מִיץ. וְכֵן עָשָׂה, וְלֵאחֹר שְׁקִיבֵל תְּשׁוּבָה, שֶׁלַּח אַחֲרַי וְאֲמַר לִי, שְׂאוּתָה הַשְּׂרָרָה כְּתַב לּוֹ כִּי אֲמַת וְנִאֲמָנִים דְּבָרִי, כִּי יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים הֵם, וְשִׁיבַח מְאֹד בְּכַתְּבוֹ אֶת דַּתְנוּ וּמְנַהֲגֵנוּ.